

Gemeente Blaricum

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Colofon

Opdrachtgever:	Gemeente Blaricum
Project:	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
Projectnummer:	J15
Auteur:	N. Devriese
Co-auteurs(s):	H. Zijp
Versie:	Definitief
Datum:	14 mei 2014

copyright © 4advies, 2014

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van 4advies, Zielhorsterweg 51, 3813 ZX Amersfoort.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doelstelling	3
1.3	Onderwijs in Blaricum	3
1.4	Scope	4
1.5	Status IHP	4
1.6	Werkwijze	5
2	Uitgangspunten	6
2.1	Verordening	6
2.2	Ruimtebehoefte	6
2.3	Onderhoud	6
2.4	Financiën	6
2.5	Overleg gemeente schoolbesturen	7
3	Ontwikkelingen	8
3.1	Leerlingaantallen	8
3.2	Ruimtebehoefte	9
3.3	Passend Onderwijs	11
3.4	Medegebruik en verhuur	11
3.5	Brede school	11
3.6	Onderwijsaanbod	12
3.7	Overheveling buitenonderhoud	12
4	Onderwijshuisvesting in Blaricum	13
4.1	Capaciteit	13
4.2	Bouwtechnische kwaliteit	14
4.3	Functionaliteit	16
4.4	Buitenruimte	17
4.5	Uitwerking per school	17
4.6	Conclusies	21
5	Bewegingsonderwijs	23
5.1	Capaciteit en ruimtebehoefte	23
6	Conclusies en maatregelen	24

Bijlagen

- b1 Bronnen
- b2 Ontwikkeling leerlingenaantallen
- b3 Ruimtebehoefte-ontwikkeling 2013-2028
- b4 Bouwtechnische opnames
- b5 Gespreksverslagen
- b6 Samenwerkingsovereenkomst schoolcomplex Bijvanck
- b7 Samenwerkingsovereenkomst schoolcomplex Dorp

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van de gemeente Blaricum heeft 4advies het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) opgesteld. Het voorgaande IHP is afgerond in 2007. Dit document geeft richting aan het onderwijshuisvestingsbeleid en inzicht in de actuele en te verwachten huisvestingsbehoefte per school. Actualisatie van het voorgaande IHP maakt het mogelijk om de huidige inzichten en ontwikkelingen ten aanzien van leerlingenaantallen, ruimtebehoefte, functionele en technische gebouwkwaliteit en onderwijskundige ontwikkelingen te vertalen naar de toekomstige huisvestingsbehoefte. De hieruit voortkomende maatregelen en investeringskosten zijn in een meerjarenperspectief geplaatst.

1.2 Doelstelling

Het IHP is een instrument waarmee de gemeente tot een afweging wil komen voor de optimale invulling van haar zorgplicht.

Doelstellingen binnen het IHP zijn:

- Voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting
- Gelijke behandeling van alle onderwijspartners
- Optimale inzet onderwijsvoorzieningen inclusief gymzalen
- Optimale spreiding onderwijsvoorzieningen
- Vastleggen huidige situatie onderwijshuisvesting
- Bepalen van de lange termijn huisvestingsbehoefte
- Bepalen van de meerjareninvesteringsbehoefte
- Mogelijk maken van lokaal maatwerk
- Vastleggen van wat gemeente en schoolbesturen van elkaar kunnen verwachten

1.3 Onderwijs in Blaricum

In de gemeente Blaricum zijn de basisscholen gehuisvest in twee schoolcomplexen. Schoolcomplex Bijvanck (bouwjaar 1998) ligt aan de rand van Blaricum en biedt onderdak aan 3 scholen, gemeenschappelijke ruimten, een peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang en een separate gymzaal. Schoolcomplex Dorp (bouwjaar 2003) ligt in het oorspronkelijke dorp en biedt onderdak aan een twee scholen (waarvan één dislocatie), een peuterspeelzaal, een wissellokaal en een in pandige gymzaal. Onder het complex ligt een parkeergarage. De schoolbesturen en de gemeente hebben de wijze waarop samenwerking wordt gerealiseerd onderling vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst per schoolcomplex¹⁾.

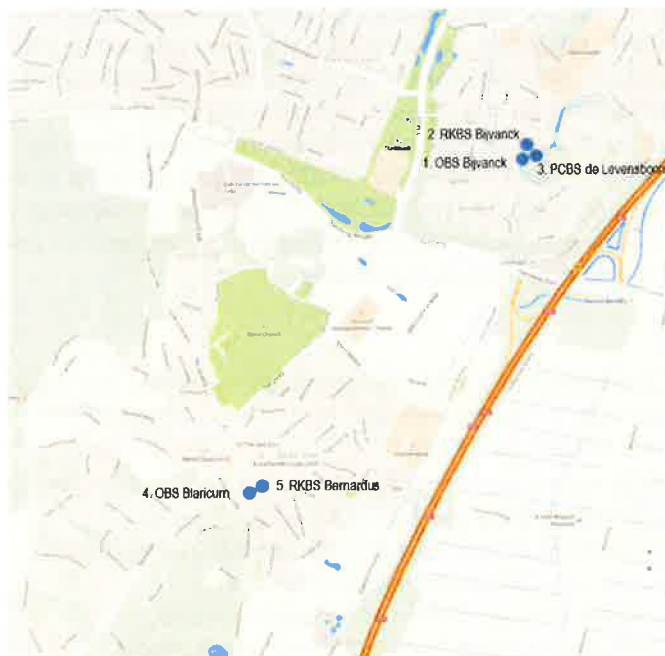
Schoolcomplex Bijvanck

1. Openbare basisschool Bijvanck
2. Katholieke basisschool Bijvanck
3. Protestant-Christelijke basisschool De Levensboom

¹⁾ Zie bijlage

Schoolcomplex Dorp

4. Openbare basisschool Blaricum
5. Katholieke basisschool Bernardus (dislocatie RK Bijvanck)

Figuur 1: Onderwijslocaties

In bijlage 5 is een uitgebreide beschrijving opgenomen van de scholen en schoolcomplexen.

1.4 Scope

Het IHP is tot stand gekomen in samenwerking met de volgende schoolbesturen en -directies:

Verenigde scholen J.A. Alberdingk Thijm:

Katholieke basisscholen Bijvanck en Bernardus (dislocatie)

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek Villa Primair:

Openbare basisscholen Bijvanck en Blaricum

Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Proceon:

Protestant-christelijke basisschool De Levensboom

1.5 Status IHP

Het IHP is een beleidsinstrument en planningsdocument op basis waarvan de gemeente (beleids)keuzen kan maken omdat het inzicht geeft in de financiële consequenties van voorgestelde maatregelen. Het IHP vormt tevens de basis voor de overheveling van het buitenonderhoud en de te maken (financiële) afspraken hierover met de schoolbesturen. Het IHP vervangt niet de verordening

onderwijshuisvesting en heeft geen juridische status. De verordening blijft de basis voor alle door de gemeente bekostigde voorzieningen in de huisvesting.

Het IHP geeft de lange termijnvisie op de onderwijshuisvestingsbehoefte maar is een dynamisch instrument. Om actueel te blijven dient periodieke toetsing - en indien nodig - bijstelling plaats te vinden ten aanzien van wetwijzigingen en onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen en leerlingprognoses, bij voorkeur om de 4 jaar.

1.6 Werkwijze

Het IHP is opgesteld in nauw overleg met de schooldirecties en de gemeente tussen december 2013 en maart 2014. Vaststelling van het IHP in OOGO is gepland in juni 2014. De volgende stappen zijn doorlopen:

- Startbespreking gemeente
- Inventarisatie beleidskader
- Interview directie en locatiebezoek
- Bouwkundige opname
- Knelpuntenanalyse
- Terugkoppeling plenair
- Opstellen verbetermaatregelen en financiële consequenties

2 Uitgangspunten

2.1 Verordening

De gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting is verankerd in onderwijswetgeving (Wet op het primair onderwijs (WPO), Wet op het voortgezet onderwijs (WVO), Wet op de expertise centra (WEC)) en de gemeentelijke *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Blaricum 2009*. De modelverordening van de VNG vormt hiervoor de basis. In de verordening zijn criteria opgenomen ten aanzien van capaciteit, ruimtebehoefte en het toekennen van voorzieningen als nieuwbouw en uitbreiding. De modelverordening is de afgelopen jaren grondig herzien en gemoderniseerd, onder meer door vereenvoudiging van het ruimtebehoeftemodel. In dit IHP is de gemeentelijke verordening uitgangspunt.

2.2 Ruimtebehoefte

De ruimtebehoefte van scholen is gebaseerd op de ontwikkeling van leerlingenaantallen. De gemeente laat tweejaarlijks leerlingprognoses opstellen. De prognoses geven de actuele ruimtebehoefte weer en de verwachte ontwikkeling voor de komende 15 jaar. De prognose van november 2012 (PVG) is uitgangspunt voor het IHP. Bij actualisatie van het IHP zullen de dan geldende prognosegegevens meegenomen worden voor het bepalen van de ruimtebehoefte. De gemeente streeft ernaar scholen bij voorkeur zo veel mogelijk in permanente voorzieningen te huisvesten.

2.3 Onderhoud

De wettelijke verantwoordelijkheid voor het onderhoud van schoolgebouwen in het primair onderwijs is op dit moment nog een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente (buitenonderhoud) en de bevoegde gezagen (onderhoud binnenkant). Na invoering van de voorgenomen wetswijziging 'overheveling buitenonderhoud' per 1 januari 2015 ligt de verantwoordelijkheid voor gebouwonderhoud geheel bij de schoolbesturen.

2.3.1 Meerjarenonderhoudsplan

De gemeente laat jaarlijks een Meerjarenonderhoudsplan (MOP) opstellen van de beide schoolcomplexen. De werkzaamheden zijn gericht op sober en doelmatig onderhoudsniveau en plaatsen de kosten in een meerjarenperspectief. De MOP (Arec, april 2013) vormt de basis voor de onderhoudsaanvragen voor het huisvestingsprogramma.

2.4 Financiën

Gemeenten ontvangen via het gemeentefonds middelen van het Rijk voor het realiseren en in stand houden van onderwijshuisvesting. Deze middelen zijn onderdeel van de algemene uitkering en niet geoormerkt. Schoolbesturen kunnen voor de bekostiging van deze voorzieningen (onderhoud, nieuwbouw, uitbreiding, aanpassing) een aanvraag indienen in het kader van het jaarlijks huisvestingsprogramma.

Op basis van de MOP worden in de gemeentelijke begroting middelen gereserveerd voor het onderhoud. Voor investeringen, zoals nieuwbouw en uitbreiding, stelt het college jaarlijks het bekostigingsplafond vast. Het integraal huisvestingsplan geeft inzicht in de benodigde middelen om de gewenste voorzieningen te realiseren en de bijbehorende reserveringen in de meerjarenbegroting.

2.5 Overleg gemeente schoolbesturen

Het onderwijsveld en de gemeente hebben een aantal keer per jaar periodiek overleg (Directieoverleg). In het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) van schoolbesturen en de wethouder onderwijs wordt onder meer het jaarlijks onderwijshuisvestingsprogramma en –overzicht besproken. Ook het integraal huisvestingsplan is/wordt besproken in het (OOGO).

3 Ontwikkelingen

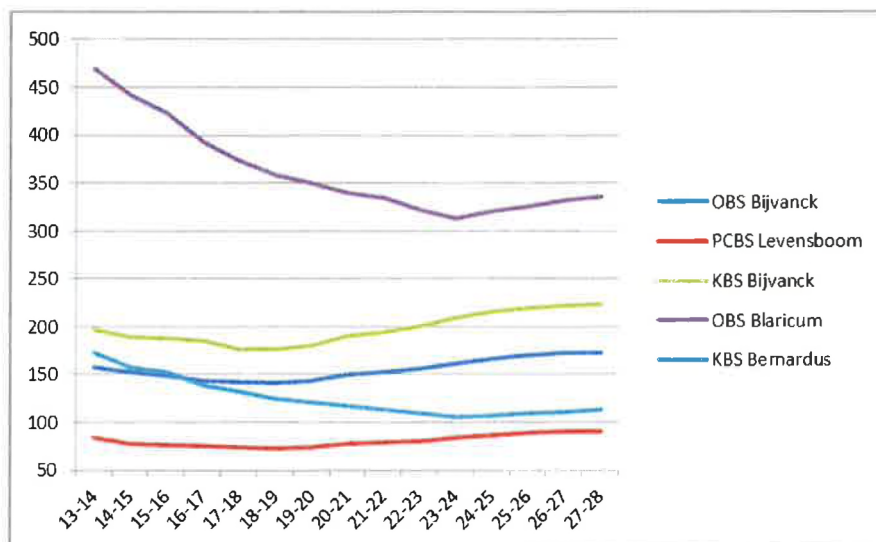
De huisvestingsbehoefte is grotendeels afhankelijk van de ontwikkeling van leerlingenaantallen. Ook kunnen (onderwijskundige) ontwikkelingen leiden tot het toekennen van extra ruimtebehoefte via een nieuwe regeling of via aanpassing van de verordening. Voor het primair en voortgezet onderwijs laat de gemeente tweejaarlijks leerlingprognoses opstellen die de actuele en toekomstige ruimtebehoefte weergeven. Bij langdurige ruimtebehoefte (>15 jaar) wordt gesproken over permanente behoefte/capaciteit. Bij een kortere periode is sprake van tijdelijke behoefte (4-15 jaar). De ruimtebehoefte en capaciteit worden uitgedrukt in normatieve vierkante meters bruto-vloeroppervlak (m² BVO).

In bijlage 2 en 3 is de ontwikkeling van leerlingenaantallen en de ruimtebehoefte in tabelvorm opgenomen.

3.1 Leerlingaantallen

In Blaricum neemt het aantal leerlingen sinds enkele jaren af als gevolg van de demografische ontwikkeling. Dit is in lijn met de ontwikkeling in grote delen van de rest van het land. Daarnaast ervaren de schoolbesturen ook het gevolg van het afnemende aantal verhuizingen vanuit de omgeving naar Blaricum. De geplande woningbouw is zeer beperkt en daarmee van geringe invloed op leerlingenaantallen.

Voor de komende 4 jaar wordt verdere krimp van leerlingenaantallen verwacht, over een periode van 15 jaar is de afname circa 13%. Vanaf schooljaar '23-'24 neemt het totaal aantal leerlingen weer toe tot ruim 900 in '28-'29. Er is een duidelijk verschil zichtbaar tussen de beide schoolcomplexen: In Bijvanck wordt uiteindelijk groei verwacht terwijl in Dorp het aantal leerlingen aanzienlijk zal afnemen.

Figuur 2: ontwikkeling leerlingenaantallen, per school, per schooljaar (PVG)

De opheffingsnorm voor Blaricum is vastgesteld op 130 leerlingen. Op basis van de huidige situatie en de dalende trend in Blaricum is de verwachting dat de leerlingenaantallen van p.c.b.s De Levensboom gedurende 3 achtereenvolgende schooljaren telkens minder zullen bedragen dan de opheffingsnorm als bedoeld in artikel 154 WPO. Mogelijk is de school in stand te houden, rekening houdend met de gemiddelde schoolgrootte binnen haar bestuur. Ook de Bernardus (dislocatie) komt langdurig onder de opheffingsnorm maar het totaal aantal leerlingen met de hoofdlocatie ligt daar ruim boven.

Toekomstverwachting directies

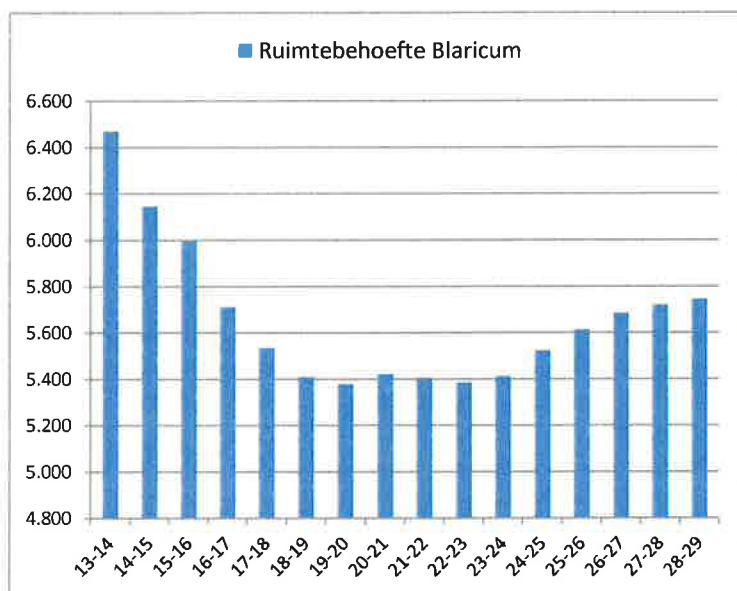
De directies in de Bijvanck verwachten lichte krimp en vervolgens groei, conform de prognoses. De leerlingenaantallen op p.c.b.s. De Levensboom zijn echter sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de school de komende periode. Op dit moment telt de school 4 groepen en ligt het aantal leerlingen al enige tijd onder de opheffingsnorm. De wens van de school is stabilisering en groei naar 6 groepen.

O.b.s. Blaricum verwacht, als gevolg van de teruglopende migratie, een snellere afname dan de prognose. Komend schooljaar worden naar verwachting 14 groepen gevormd, in de schooljaren daarna zal dit aantal met enkele groepen verder afnemen. De k.b.s. Bernardus verwacht voor schooljaar 2014-2015 te starten met 6 groepen, in de 2^e helft van het schooljaar volgt een extra kleutergroep. Daarna zal het aantal leerlingen stabiliseren rond 6 groepen (ca. 155-160 leerlingen). Dit is positiever dan de prognoses voor de school.

Opmerking: de prognose van PVG voor schooljaar 2013-2014 wijkt in werkelijkheid af voor p.c.b.s. de Levensboom (-10%) en o.b.s. Blaricum (-13%). Het totaal aantal leerlingen ligt ruim 8% lager dan de prognose berekende voor dit schooljaar.

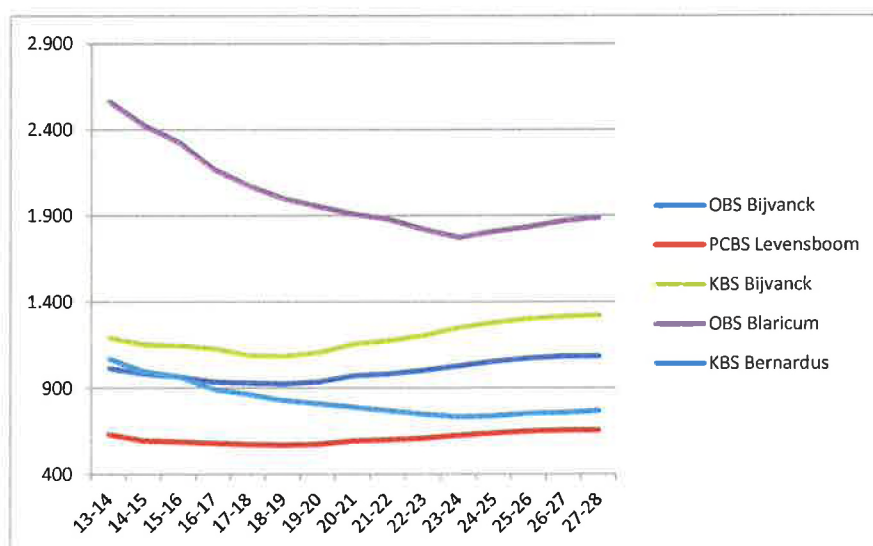
3.2 Ruimtebehoefte

De normatieve ruimtebehoefte volgt de ontwikkeling van de leerlingenaantallen. Tot '18-'19 neemt de totale ruimtebehoefte jaarlijks af van 6.470m² ('13-'14) tot 5.410 m². Daarna stabiliseert de ruimtebehoefte zich een aantal jaar om vanaf '23-'24 weer licht te stijgen naar 5.745 m² in '28-'29.

Figuur 3: Ruimtebehoefte-ontwikkeling 2014-2028 totaal, in m2 BVO (PVG)

Op korte termijn (0-4 jaar) neemt op alle basisscholen de ruimtebehoefte af. Op de lange termijn (0-15 jaar) neemt de ruimtebehoefte in schoolcomplex Dorp af (26-28 % per school) terwijl de ruimtebehoefte in complex Bijvanck juist toeneemt (4-11% per school). De totale ruimtebehoefte voor alle basisscholen in Blaricum tezamen neemt op lange termijn af met 11%.

Figuur 4 Ontwikkeling ruimtebehoefte in m2 BVO lange termijn, per school (PVG)

Toekomstverwachting directies

De verwachtingen van de directies zijn grotendeels in lijn met de prognoses. Basisschool p.c.b.s. De Levensboom heeft nu 4 groepen, de verwachting voor de lange termijn is onzeker. O.b.s. Blaricum verwacht, door een sterkere afname van leerlingenaantallen, een kleinere ruimtebehoefte op termijn.

Conclusie

De totale normatieve lange termijn ruimtebehoefte voor het primair onderwijs is ca. 5.400m² in totaal.

3.3 Passend Onderwijs

Passend Onderwijs staat voor een grootschalige herziening van de leerlingenzorg met als doel het realiseren van een sluitend aanbod van onderwijs en zorg voor elk kind met extra ondersteuningsbehoefte. Schoolbesturen worden, via de zorgplicht die ingaat per augustus 2014, bij wet verantwoordelijk gesteld voor een passend aanbod. Het overleg over Passend onderwijs is regionaal georganiseerd in samenwerking met o.a. de gemeente Hilversum.

De schooldirecties verwachten dat de invoering van passend onderwijs niet of nauwelijks gevolgen zal hebben voor de huisvesting. De zorgleerlingen die al worden opgenomen binnen de scholen zullen blijven, wellicht met een kleine uitbreiding. De scholen het huidige zorgaanbod zal blijven bestaan, zoals vastgelegd in de school-ondersteuningsprofielen.

3.4 Medegebruik en verhuur

Medegebruik/ verhuur van schoolgebouwen biedt de mogelijkheid tot het gezamenlijk huisvesten van kindfuncties rondom onderwijs, bijvoorbeeld wanneer sprake is van leegstand.

Complex Bijvanck

Stichting Kinderopvang Huizen huurt twee lokalen voor de buitenschoolse opvang en maakt medegebruik van speellokalen. Peuterspeelzaal De Spelevanck huurt van de gemeente twee groepsruimten en een centrale ruimte. Er zijn geen andere structurele huurders/medegebruikers.

Complex Dorp

Peuterspeelzaal Blaricum huurt van de gemeente een aantal groepsruimten. De buitenschoolse opvang BSO Banjer gebruikt de aula en één van de twee speellokalen voor de opvang van 2 groepen.

De verwachting is dat peuterspeelzaal De Spelevanck binnenkort een 3e groepsruimte in gebruik zal nemen.

3.5 Brede school

In beide complexen zijn scholen, peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang gezamenlijk gehuisvest en is sprake van een fysieke brede school. Met name tussen peuterspeelzaal en scholen vindt warme overdracht plaats van leerlingen die

doorstromen. Er is geen inhoudelijke pedagogische afstemming tussen school en peuterspeelzaal of buitenschoolse opvang.

In Bijvanck werken de drie scholen nauw samen op onderwijskundig gebied, in exploitatie en gebouwbeheer en worden gezamenlijke activiteiten georganiseerd. De directeuren spreken de wens uit dat de samenwerking tussen de drie scholen onverminderd gecontinueerd kan worden in de toekomst. Er is geen gemeentelijk beleid ten aanzien van de ontwikkeling van (nieuwe) brede scholen.

3.6 Onderwijsaanbod

Sinds medio januari '14 is de particuliere basisschool Florencius van Naarden naar de buurgemeente Laren verhuisd. De school heeft expertise in huis op het gebied van de begeleiding van leerlingen met dyslexie, discalculie faalangst en meerbegaafdheid. De interesse van leerlingen in Blaricum zal door deze verhuizing mogelijk groeien. Maar vanwege de specifieke doelgroep en de verplichte financiële bijdrage van ouders zal dit naar verwachting niet significant van invloed zijn op de leerlingenaantallen op de Blaricumse basisscholen.

3.7 Overheveling buitenonderhoud

Per 2015 worden, als gevolg van een wetswijziging, de verantwoordelijkheid en het (rijks)budget voor het buitenonderhoud overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. Met de overheveling komt een einde aan de verdeelde verantwoordelijkheid voor het onderhoud. De verwachting is dat er een overgangsregeling komt die gedurende de eerste jaren (kleine) schoolbesturen met oude gebouwen financieel tegemoet komt. Medio 2014 komt hierover meer duidelijkheid.

4 Onderwijshuisvesting in Blaricum

4.1 Capaciteit

Het verschil tussen de capaciteit (m² BVO) en de normatieve ruimtebehoefte bepaalt de noodzaak tot uitbreiding. Bij een (tijdelijk of permanent) ruimtetekort kan uitbreidingsnoodzaak bestaan mits aangetoond kan worden dat de duur en omvang van het ruimtetekort boven de drempelomvang ligt. Bovendien moet aantoonbaar zijn dat het tekort niet is op te vangen in een geschikt (te maken gebouw) of door medegebruik binnen een verwijfsafstand van 2000 meter. Bij een tekort beneden de drempelomvang voor een tijdelijke voorziening dient het tekort intern te worden opgelost.

De totale capaciteit van de beide complexen gezamenlijk is 6.851 m². De ontwikkeling voor zowel de korte als de lange termijn laat een afname van de ruimtebehoefte zien (Hoofdstuk 3). Dit resulteert in normatieve overcapaciteit van ca. 380m² (2013-2014), oplopend naar 1.106m² in 2028 (16%). Deze omvang is vergelijkbaar met de vleugel van k.b.s. Bijvanck. Dit betekent dat de totale capaciteit, en de capaciteit per complex, ruim voldoende zijn voor de toekomstige ruimtebehoefte.

Indien in de ruimtebehoefte-berekening wordt meegenomen dat de Bernardus een dislocatie is van K.b.s. Bijvanck dan komt de totale ruimtebehoefte 200 m² lager uit.

Op complex- en schoolniveau zijn grote verschillen zichtbaar, zoals onderstaande tabel toont:

m ² bvo	Schooljaar	13-14	17-18	23-24	28-29
1.274	Obs Bijvanck	260	344	246	190
925	Pcbs Levensboom	294	350	299	269
1.148	Kbs Bijvanck	-43	58	-103	-174
2.288	Obs Blaricum	-276	212	514	378
1.216	Kbs Bernardus	146	352	483	443
6.851	Totaal				
	verschil (m ²)	381	1.316	1.439	1.106
	verschil %	6%	19%	21%	16%

Tabel 1: Ruimteoverschot / - tekort per locatie (-: tekort / + overschot)

K.b.s Bijvanck heeft een tijdelijk ruimtetekort gedurende dit schooljaar. Vanaf schooljaar '21-'22 is er een oplopend ruimtetekort naar 174m² in '28-'29. De verwachte overcapaciteit in het complex is ruim voldoende om dit tekort intern op te vangen.

O.b.s. Blaricum heeft dit schooljaar de voormalige brandweerkazerne nog in gebruik wegens ruimtetekort. Vanaf augustus 2014 is de brandweerkazerne niet

meer noodzakelijk als extra tijdelijke capaciteit. De capaciteit van het schoolcomplex is dan voor beide scholen weer ruim voldoende²⁾.

De overcapaciteit in complex Bijvanck varieert van 300m² tot ruim 700m². De overcapaciteit in complex Dorp varieert van 200m² tot ruim 900m². Er is dan ook geen noodzaak tot uitbreiding. Anderzijds ligt het ook niet voor de hand om een (leegstaand) deel van de complexen af te stoten omdat de complexen grotendeels in gebruik zullen blijven voor het onderwijs. De gebouwexploitatie kan hierdoor wel onder druk komen te staan omdat de exploitatievergoeding (rijksvergoeding) aan de scholen gebaseerd is op leerlingenaantallen. Dit kan op termijn aanleiding geven om gezamenlijk nieuwe invulling te geven aan leegstaande ruimten (meer medegebruik/verhuur), ook met het oog op exploitatiekosten van het complex. Een voorwaarde hiervoor is dat medegebruik/verhuur niet belemmerend is voor de onderwijsfunctie van het complex. De schooldirecties verwachten niet dat dit op korte termijn aan de orde is.

4.2 **Bouwtechnische kwaliteit**

De Meerjarenonderhoudsplanning (maart 2013) gaat uit van planmatig bouwkundig onderhoud. De kern van het planmatig onderhoudsbeheer is het anticiperen op noodzakelijk uit te voeren onderhoudsactiviteiten op korte en (middel)lange termijn en gaat uit van *doelmatig technisch onderhoud en sober esthetisch onderhoud* (categorie B). De MOP is de basis voor de onderhoudswerkzaamheden die de afgelopen jaren via het huisvestingsprogramma zijn bekostigd en uitgevoerd.

4.2.1 **Conditiemeting**

In verband met de aanstaande overheveling van het buitenonderhoud heeft een conditiemeting van de schoolgebouwen plaatsgevonden. De conditiemeting brengt van alle schoolgebouwen de actuele staat van onderhoud (binnen- en buitenkant) in relatie tot de MOP in kaart en beoordeelt de bouwtechnische kwaliteit. De conditiemeting geeft inzicht in het noodzakelijk planmatig onderhoud en eventuele aanvullende maatregelen per schoolgebouw op de korte termijn. Voor de conditiemeting zijn alle gebouwen geschouwd.

In bijlage 4 is een opnameoverzicht per schoolgebouw opgenomen. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen:

- onderhoud- en herstelwerkzaamheden (incl. klachtenonderhoud) voor rekening bevoegd gezag
- onderhoud voor rekening gemeente

In de overzichten zijn de meest relevante bouwtechnische onderhoudswerkzaamheden benoemd met bijbehorend gepland jaar van uitvoering conform MOP. Alle onderhoudswerkzaamheden zijn gepland op korte of middellange termijn (2014- 2018).

²⁾ De prognoses laten ook voor schooljaar '14-'15 nog een ruimtetekort zien, in werkelijkheid is geen sprake meer van tekort

De werkzaamheden die in de MOP gepland staan in 2014 en onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen worden dit jaar nog uitgevoerd.

4.2.2 Resultaat

Het onderhoud aan de binnenzijde³⁾ is in alle scholen zichtbaar goed op orde. Het planmatig onderhoud is uitgevoerd conform MOP, danwel op korte termijn gepland. Het onderhoud aan de buitenzijde is goed op orde. Het planmatig onderhoud is uitgevoerd conform MOP, danwel op korte termijn gepland. De resultaten van de conditiemeting geven geen aanleiding tot het vervroegen van reeds gepland onderhoud. Zowel voor complex Bijvanck als voor complex Dorp staan in 2014 met name schilderwerk (binnen/buiten), het corrigeren van tegelbestrating en enkele herstelwerkzaamheden (alleen Bijvanck) gepland.

Binnenklimaat

Het binnenklimaat in complex Dorp is problematisch. Ter verbetering van de ventilatie is het mechanische ventilatiesysteem enkele jaren geleden uitgebreid met extra afzuigunits op het dak. De directies geven aan dat de regelbaarheid van temperatuur en ventilatie nog steeds problematisch is. Bureau Bos doet onderzoek naar de luchtkwaliteit in het complex.

4.2.2.1 Aanvullende maatregelen / advies

In aanvulling op de MOP wordt een aantal aanvullende (herstel)maatregelen geadviseerd ter uitvoering aan de schoolbesturen en ter voorkoming van gevolgschade. Tevens is gebleken dat bij (zware) regenval beide schoolcomplexen wateroverlast ervaren op delen van het schoolplein. Aanvullend onderzoek, uit te voeren door schoolbesturen, kan uitwijzen welke maatregelen nodig zijn om de waterafvoer langdurig te verbeteren.

De onderstaande aanvullende maatregelen worden geadviseerd op korte termijn. De gemeente zal de planning en kosten van deze maatregelen nader laten beoordelen en indien noodzakelijk opnemen in de actualisatie van de MOP voor 2014 (planning medio 2014).

Schoolcomplex Bijvanck

- Plaatselijk herstel kitvoegen metselwerk (gevel)
- Aanvullend onderzoek aluminium buitendeuren (kleuters)
- Navraag herstel noodzaak golfplaten bij leverancier
- Aanvullend onderzoek wateroverlast speelplein

Schoolcomplex Dorp

- Nader onderzoek herstel scheuren aansluiting gymzaal
- Schoonmaken dak gymzaal
- Aanvullend onderzoek wateroverlast speelplein

³⁾ m.n. plafonds, vloeren, wanden, kozijnen, armaturen

4.2.3 Aanbevelingen

De hieronder beschreven aanbevelingen maken geen onderdeel uit van (planmatig) onderhoud of gemeentelijk beleid maar dienen gelezen te worden als aanbevelingen voor het voortzetten van toekomstig doelmatig technisch onderhoud door het schoolbestuur:

Algemeen

- Controleren brandwerendheid (stolpdeuren puien, toegangsdeur CV-ruimte)

Complex Bijvanck

- Aangetaste/vervulde voegen tegelvloeren
- Aansluiting metalen gevelbeplating met metselwerk/gevelopening en aansluiting dakrandkappen/voetlood met metselwerk: specifieke aandacht in jaarlijkse controle/actualisatie

Complex Dorp

- Herstellen waterkering/aansluitingen geprofileerde platen hellende daken: maatregelen watergeleiding reeds toegepast op gevel
- Kwetsbare dakbedekking door zachte isolatie onder dakbedekking gymlokaal (niet beloopbaar)
- Verbeteren toegang technische ruimten (opslag materialen)
- Verbeteren bereikbaarheid brandslanghaspel(s) in gangen naast speellokalen
- Dakgoten/hemelwaterafvoer hellende daken: specifiek aandacht in jaarlijkse controle/actualisatie

4.3 Functionaliteit

De Blaricumse basisscholen zijn gebouwd in het recente verleden, respectievelijk 16 jaar (Bijvanck) en 11 jaar (Dorp) geleden. De gebouwconcepten sluiten dan ook aan op de eisen van een moderne onderwijsomgeving. Een belangrijke ontwikkeling in het onderwijs is het gedifferentieerd lesgeven of lesgeven in afwisselende groeps groottes. Dit vraagt bijvoorbeeld om kleinere les- en werkruimten naast de klassikale groepsruimten.

Beide gebouwconcepten bieden hiervoor voldoende mogelijkheden. De gebouwstructuur en de indeling van de complexen sluiten goed aan bij het hedendaags gebruik door de scholen en faciliteren bovendien gezamenlijk gebruik. De ruimten zijn uitwisselbaar waardoor onderlinge groei en krimp kunnen worden opgevangen door naastliggende groepsruimten in gebruik te nemen. Door de toenemende overcapaciteit kunnen de scholen bovendien gebruik maken van leegstaande ruimten indien gewenst. De functionaliteit van beide gebouwen is goed en geeft geen aanleiding tot aanvullende maatregelen.

In complex Bijvanck is de verkeersruimte mede te gebruiken als werkruimte en bieden de gemeenschappelijke pleinen de mogelijkheid tot gedifferentieerd lesgeven. In complex Dorp kunnen werk-/instructieruimten gecreëerd worden door gebruik te maken van de flexibele wand tussen twee groepsruimten in. Een wissellokaal dient als ruimtelijke buffer voor beide scholen.

Op de meeste scholen zijn de ICT-infrastructuur en computers/laptops/tablets recent vernieuwd of worden binnenkort vernieuwd. Nagenoeg alle lokalen zijn voorzien van digiborden.

4.4 Buitenruimte

Alle scholen beschikken over ruime speelpleinen. De pleinen zijn goed verzorgd en afwisselend ingericht met verschillende speelplekken. Vandalisme aan het gebouw komt incidenteel voor. Bij complex Bijvanck wordt in toenemende mate overlast door vandalisme op het schoolplein ondervonden. Onder complex Dorp is een separaat toegankelijke gymzaal gelegen.

4.5 Uitwerking per school

Per school zijn de actuele huisvestings situatie en de toekomstige huisvestingsbehoefte beschreven waardoor inzichtelijk wordt welke knelpunten in de toekomst verwacht kunnen worden. Hieronder volgt een korte beschrijving van de scholen in complex Bijvanck en vervolgens in complex Dorp. Een uitgebreide beschrijving is opgenomen in bijlage 5.

4.5.1 Complex Bijvanck

4.5.1.1 Actuele huisvestings situatie complex

Complex Bijvanck	Levensboom 4-12
Capaciteit [m2 BVO]:	3.347 m2
Bouwjaar:	1998
Bijzonderheden:	Medegebruik bso, huurder peuterspeelzaal

Het oorspronkelijke schoolgebouw dateert uit 1975. In 1997 is het complex volledig afgebrand en opnieuw, op dezelfde plek, teruggebouwd. Elke school is gehuisvest in een vleugel en kent een vergelijkbare indeling waardoor ruimten eenvoudig uitwisselbaar zijn. Een groot deel van de leerlingen komt uit het nabijgelegen Huizen.

Elk bouwdeel bestaat uit groepsruimten, gemeenschapspleinen en enkele kleine werkruimten cq spreekruimten voor RT/IB of overleg. Er is een centraal gedeelte in het hart van het gebouw waar de aula, de handvaardigheidsruimte en het documentatiecentrum liggen. In het gebouw is geen scheiding zichtbaar of merkbaar tussen de scholen onderling. Door gebruik te maken van flexibele wanden kunnen ruimten geschakeld worden. De brede gangen en de gemeenschapsruimten per bouw bieden de mogelijkheid tot extra werkruimte buiten de groep.

Het schoolcomplex telt in totaal 23 groepsruimten die vanuit elke school bereikbaar zijn. Drie tot vier van de groepsruimten zijn nu niet in gebruik voor onderwijs

(overcapaciteit). Zowel binnen als buiten kunnen de scholen gebruik maken van elkaars ruimten, de speelpleinen rondom het complex zijn voor alle leerlingen toegankelijk. Gezamenlijke ruimten zijn aula (incl. podium), documentatiecentrum, handvaardigheidsruimte, personeelsruimte, keuken, stencilruimte en de buitenspeelruimte. De zolder voorziet in de nodige gezamenlijke bergruimte.

De conciërge verzorgt klein (preventief) onderhoud aan het gebouw wat het onderhoudsniveau en de uitstraling ten goede komt.

4.5.1.2 Actuele huisvestings situatie per school

O.b.s. Bijvanck	Levensboom 4
Capaciteit [m2 BVO]:	1.274 m2
Schoolgrootte jan. 2014:	160 leerlingen (7 groepen)
Bijzonderheden:	

De vleugel van O.b.s. Bijvanck telt 9 groepsruimten en een speellokaal. Elke bouw beschikt over een gemeenschapsruimte/-plein. Het werken met computers vindt plaats in de groepsruimte en op de pleinen. De leerlingen maken gebruik van twee entrees (groep 1/2 en groep 3-8).

Eén leegstaande groepsruimte is in gebruik door de buitenschoolse opvang. De tweede (lege) groepsruimte wordt ingezet voor individueel onderwijs en werkruimte.

P.c.b.s de Levensboom	Levensboom 12
Capaciteit [m2 BVO]:	925 m2
Schoolgrootte jan. 2014:	75 leerlingen (4 groepen)
Bijzonderheden:	

De vleugel van p.c.b.s. De Levensboom telt 6 groepsruimten, waarvan 1 kleuterlokaal, en een speellokaal. Vier van de 6 groepsruimten zijn in gebruik voor het onderwijs. De computers voor leerlingen staan per groep centraal opgesteld. Eén leegstaande groepsruimte is in gebruik door de buitenschoolse opvang. Het andere lokaal is niet in gebruik.

R.k.b.s. Bijvanck	Levensboom 8
Capaciteit [m2 BVO]:	1.148 m2
Schoolgrootte jan. 2014:	180 leerlingen (8 groepen)
Bijzonderheden:	

De vleugel van de r.k.b.s. Bijvanck telt 8 groepsruimten en een speellokaal. Elke bouw beschikt over een gemeenschapsruimte/-plein. Het werken met computers

vindt voornamelijk buiten de groepsruimten plaats, op de pleinen. De leerlingen maken gebruik van twee entrees (groep 1/2 en groep 3-8). De school heeft op dit moment alle groepsruimten in gebruik.

4.5.1.3 Toekomstige huisvestingsbehoefte

De komende jaren zal sprake zijn van enige krimp waarna weer groei inzet. Dit heeft geen gevolgen voor de huisvestingsbehoefte voor de o.b.s. Bijvanck en r.k. Bijvanck op korte termijn. De huisvestingsbehoefte van p.c.b.s. De Levensboom is echter sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de school de komende periode. Het aantal leerlingen ligt al enige tijd onder de opheffingsnorm. De wens van de school is groei naar 6 groepen.

De toenemende overcapaciteit is voldoende om het toekomstig ruimtetekort van r.k. Bijvanck intern op te vangen. Uitbreiding van de gebouwcapaciteit is dan ook niet nodig. Het gebouw is voldoende geschikt voor de toekomstige huisvestingsbehoefte. De schooldirecties verwachten niet dat de overcapaciteit op korte termijn aanleiding geeft voor extra medegebruik/verhuur ten behoeve van exploitatie.

4.5.1.4 Knelpunten

Complex Bijvanck	
Capaciteit:	Voldoende, geen uitbreidingsnoodzaak
Functionaliteit:	Voldoende (zie 4.3)
Bouwtechnisch:	Voldoende
Bijzonderheden	P.c.b.s De Levensboom onder opheffingsnorm, toekomst onzeker. Overcapaciteit in complex

4.5.2 Complex Dorp

4.5.2.1 Actuele huisvestings situatie complex

Complex Dorp	Eemnesserweg 18a en 18b
Capaciteit [m2 BVO]:	3.504 m2
Bouwjaar:	2003
Bijzonderheden:	Medegebruik bso, huurder peuterspeelzaal

Dorp.

Schoolcomplex Dorp is in 2003 gerealiseerd en huisvest twee basisscholen en een peuterspeelzaal. Elke school is gehuisvest in een vleugel en kent een vergelijkbare indeling waardoor ruimten eenvoudig uitwisselbaar zijn. In het cirkelvormige gebouw lopen de scholen als het ware in elkaar over zonder dat onderlinge scheiding zichtbaar is. De leerlingen komen grotendeels uit Blaricum

Beide scholen en de peuterspeelzaal komen via een eigen entree binnen. De onderwijsruimten zijn gesitueerd op de begane grond en eerste verdieping. Elke vleugel bestaat uit groepsruimten, werk- en spreekruimten en een speellokaal. Tussen twee groepsruimten ligt telkens een verwerkingsruimte die naar wens via flexibele wanden bij de groepsruimte betrokken kan worden. In het hart van het gebouw ligt de gemeenschappelijke aula, personeelsruimte en handvaardigheidsruimte (kelder).

Het complex telt 22 groepsruimten voor basisonderwijs en 3 groepsruimten voor de peuterspeelzaal (1 daarvan is wissellokaal onderbouw). Eén groepsruimte basisonderwijs en één ruimte van de peuterspeelzaal zijn op dit moment niet in gebruik.

Zowel binnen als buiten kunnen de scholen gebruik maken van elkaars ruimten. De twee speelplein rondom het complex zijn onderling met elkaar verbonden en voor alle leerlingen toegankelijk. Ingesloten aan de binnenzijde van het gebouw ligt een speelplein voor dat in gebruik is door peuters, onderbouw, tussenschoolse en buitenschoolse opvang.

De gemeenschappelijke gymzaal en parkeerruimten bevinden zich onder het complex en zijn tevens separaat toegankelijk buiten schooltijden.

Er zijn geen functionele knelpunten in het gebouw.

4.5.2.2 Actuele huisvestingsituatie per school

O.b.s. Blaricum	Eemnesserweg 18a
Capaciteit [m2 BVO]:	2.288m2
Schoolgrootte jan. 2014:	410 leerlingen (17 groepen)
Bijzonderheden:	Voormalige brandweerkazerne in gebruik

De vleugel van de openbare basisschool Blaricum telt 15 groepsruimten op de begane grond en de verdieping. De voormalige Brandweerkazerne op het schoolplein voorziet tot het einde van het schooljaar in de tijdelijke ruimtebehoefte die niet in het complex beschikbaar was (3 groepsruimten). Op dit moment is één groepsruimte niet in gebruik als gevolg van teruglopende leerlingenaantallen. De groepsruimten zijn allen voorzien van digiborden. De pc's staan opgesteld in de verwerkingsruimten tussen de groepsruimten en in de gemeenschappelijke aula.

R.k.b.s. Bernardus	Eemnesserweg 18b
Capaciteit [m2 BVO]:	1.2.16m2
Schoolgrootte jan. 2014:	176 leerlingen (7 groepen)
Bijzonderheden:	

De vleugel van de Daltonschool Bernardus telt 7 groepsruimten op de begane grond en verdieping die allen in gebruik zijn voor het onderwijs. Alle groepsruimten van Bernardus zijn voorzien van digiborden en pc's. De Bernardus is een dislocatie van de r.k.b.s. Bijvanck.

4.5.2.3 Toekomstige huisvestingsbehoefte

De verwachting is dat de aanzienlijke terugloop van de instroom van nieuwe leerlingen de komende jaren verder doorzet. Met name o.b.s. Blaricum verwacht een sterkere afname dan de prognoses aangegeven voor de komende jaren. De Bernardus verwacht enige krimp en daarna stabilisatie rond 6 groepen. De overcapaciteit zal naar verwachting de komende jaren flink toenemen. Uitbreiding van de gebouwcapaciteit is dan ook niet nodig. Het tijdelijk gebruik van de brandweerkazerne is vanaf volgend schooljaar niet meer nodig.

Het gebouw is voldoende geschikt voor de toekomstige huisvestingsbehoefte. Uitbreiding van de gebouwcapaciteit is dan ook niet nodig. De schooldirecties verwachten niet dat de overcapaciteit op korte termijn aanleiding geeft voor extra medegebruik/verhuur ten behoeve van exploitatie.

4.5.2.4 Knelpunten

Complex Dorp	
Capaciteit:	Voldoende, geen uitbreidingsnoodzaak
Functionaliteit:	Voldoende
Bouwtechnisch:	Zie 4.2 (binnenklimaat)
Bijzonderheden	Overcapaciteit

4.6 Conclusies

- Krimpemde leerlingenaantallen op korte termijn op alle locaties. Grootste krimp vindt plaats in complex Dorp
- Groeiverwachting op termijn: In Bijvanck vanaf schooljaar '18- '19 en in Dorp vanaf '23-'24
- Toekomstverwachting van p.c.b.s. De Levensboom is onduidelijk; het leerlingenaantal ligt langjarig onder de opheffingsnorm.
- De overcapaciteit verschuift in de loop der jaren van Bijvanck naar Dorp
- Geen ruimtetekort meer voor o.b.s. Blaricum vanaf komend schooljaar
- Capaciteit per school op lange termijn ruim voldoende behalve voor k.b.s. Bijvanck (tekort vanaf '22-'23).
- Ruimtetekort k.b.s. Bijvanck wordt intern opgevangen.
- Overcapaciteit maximaal 21% verdeeld over beide complexen.
- Overcapaciteit kan op termijn aanleiding zijn voor aanvullende medegebruik/verhuur t.b.v. exploitatie
- Functionaliteit beide complexen sluit voldoende aan
- Passend Onderwijs is niet van invloed op huisvestingbehoefte
- Medegebruik/verhuur door peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang in beide complexen.

- Vandalisme is (nog) geen structureel knelpunt, wel toenemend vandalisme buitenruimte Bijvanck.

5 Bewegingsonderwijs

De verordening regelt de invulling van het bewegingsonderwijs voor het basisonderwijs. Leerlingen vanaf groep 3 volgen maximaal 1,5 klokuur per week bewegingsonderwijs in een door de gemeente beschikbaar gestelde gymaccommodatie. Een gymzaal heeft gedurende schooltijd een maximale capaciteit van 26 klokuren.

5.1 Capaciteit en ruimtebehoefte

Zowel complex Bijvanck als complex Dorp beschikken over een eigen gymzaal. 's Avonds worden de gymzalen verhuurd. De scholen zijn tevreden over de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de gymzalen.

Op basis van 1,5 klokuur per week vanaf groep 3 die gemeente beschikbaar stelt en op basis van de oktobertelling 2013 komt de actuele behoefte aan bewegingsonderwijs neer op 37,5 klokuren.

	Aantal klokuren	Gymzaal Bijvanck	Gymzaal Dorp
Obs Bijvanck	6	4 groepen	
Pcbs Levensboom	3	2 groepen	
Kbs Bijvanck	15	10 groepen	
Obs Blaricum	13,5		9 groepen
Kbs Bernardus	(zie KBS Bijvanck)		(zie KBS Bijvanck)
Totaal	37,5 uur		

Op basis van het totaal aantal leerlingen van KBS Bijvanck⁴⁾, inclusief KBS Bernardus, stelt de gemeente 15 klokuur beschikbaar voor 10 groepen (1,5 klokuur per groep). In praktijk worden deze uren verdeeld over beide locaties.

De totale toekomstige behoefte aan bewegingsonderwijs zal onder invloed van de leerlingenaantallen de komende jaren afnemen. De gymbehoefte in complex Bijvanck neemt na enkele jaren toe, in complex Dorp blijft de behoefte ook op lange termijn afnemen.

Conclusie

De huidige capaciteit die beschikbaar is voor het basisonderwijs is voldoende voor de normatieve behoefte. Bij gelijkblijvende capaciteit zal dit ook in de nabije toekomst voldoende zijn.

⁴⁾ Oktobertelling Bron 1-10-2013

6 Conclusies en maatregelen

Capaciteit

Op basis van de ruimtebehoefte ontwikkeling, op korte en lange termijn, en de aanwezige capaciteit is er geen noodzaak tot uitbreiding.

Er is sprake van een toenemend overcapaciteit. Deze overcapaciteit is verspreid over de beide schoolcomplexen. Deze overcapaciteit is verdeeld over beide complexen. Samenvoegen of afstoten van locaties is niet aan de orde. Het ruimtetekort van de katholieke basisschool Bijvanck kan intern worden opgevangen zodra dit de drempelomvang overschrijdt, na schooljaar 2021-2022. Eventuele kosten dienen op basis van de dan actuele situatie inzichtelijk te worden gemaakt. Het toekomstperspectief van protestant-christelijke basisschool De Levensboom is onzeker.

De capaciteit van de complexen is voldoende, er zijn geen maatregelen noodzakelijk ten behoeve van de capaciteit.

Bouwtechnische kwaliteit / onderhoud

De conditiemeting van de schoolgebouwen vormt de basis voor de overheveling van het gebouwonderhoud aan de schoolbesturen (zie 4.2.1). In bijlage 4 is een opnameoverzicht per schoolgebouw opgenomen. Hierin zijn de meest relevante bouwtechnische onderhoudswerkzaamheden benoemd met bijbehorend gepland jaar van uitvoering conform MOP. Er zijn geen werkzaamheden die ten opzichte van de MOP vervroegd dienen te worden. De werkzaamheden die in de MOP gepland staan in 2014 en onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen worden dit jaar nog uitgevoerd.

Functionaliteit

Beide schoolcomplexen zijn gebouwd in het recente verleden. De bouwstructuur en de indeling van de complexen sluiten goed aan bij het hedendaags gebruik door de scholen en faciliteren bovendien gezamenlijk gebruik. De ruimten zijn uitwisselbaar waardoor onderlinge groei en krimp kunnen worden opgevangen door naastliggende groepsruimten in gebruik te nemen. Door de toenemende overcapaciteit kunnen de scholen bovendien gebruik maken van leegstaande ruimten indien gewenst.

De functionaliteit van beide gebouwen is goed, er zijn geen maatregelen noodzakelijk ten aanzien van het verbeteren van de functionaliteit.

Bijlagen

b1 Bronnen

Personen:

- Gerard Loman, directeur (o.b.s. Bijvanck)
- Sebastiaan te Kloese, directeur (r.k.b.s. Bijvanck)
- Wim Kabbes, leerkracht, per e-mail (p.c.b.s. de Levensboom)
- Maurice Boonstra, directeur (o.b.s. Blaricum)
- Guus Braakhuis, directeur (k.b.s. Bernardus)
- Martin de Wit (BEL Combinatie)
- Martina Taris-van Krevelen (BEL Combinatie)
- Jan Heinen (BEL Combinatie)
- Tim Donders (Arec)

Documenten:

- *Leerlingprognoses en Ruimtebehoefte basisonderwijs gemeente Blaricum 2013-2030*, Planning Verband Groningen, november 2012
- *Meerjaren onderhoudsplan, Arec, maart 2013, Schoolcomplex Bijvanck en schoolcomplex Dorp*

b2 Ontwikkeling leerlingenaantallen

Schooljaar	13-14 (huidig)	17-18	23-24	28-29	Vershil 2013-2017	Vershil 2013-2028
OBS Bijvanck	158	142	161	172	-10%	9%
PCBS Levensboom	84	74	84	90	-12%	7%
KBS Bijvanck	197	177	209	223	-10%	13%
OBS Blaricum	470	373	313	340	-21%	-28%
KBS Bernardus	173	132	106	114	-24%	-34%
totaal	1.082	898	873	939	-17%	-13%

KBS Bijvanck+ Bernardus	370	309	315	337
------------------------------------	-----	-----	-----	-----

Tabel: Ontwikkeling leerlingenaantallen, per school, per schooljaar (PVG)

b3 Ruimtebehoefte-ontwikkeling 2013-2028

Schooljaar	13-14 (huidig)	14-15	15-16	16-17	17-18	verschil in %
Obs Bijvanck	1.014	982	966	935	930	-8%
Pcbs Levensboom	631	595	590	580	575	-9%
Kbs Bijvanck	1.191	1.151	1.146	1.131	1090	-8%
Obs Blaricum	2.564	2.423	2.328	2.172	2076	-19%
Kbs Bernardus	1.070	995	965	894	864	-19%
totaal	6.470	6.146	5.995	5.712	5.535	-14%

Kbs Bijvanck + Bernardus	2.061	1.950	1.890	1.800	1.754	
-------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--

Tabel: Ontwikkeling ruimtebehoefte in m2 BVO korte termijn, per school (PVG)

Schooljaar	13-14 (huidig)	22-23	28-29	Verschil in %
Obs Bijvanck	1.014	1.003	1.084	7%
Pcbs Levensboom	631	610	656	4%
Kbs Bijvanck	1.191	1.206	1.322	11%
Obs Blaricum	2.564	1.820	1.910	-26%
Kbs Bernardus	1.070	748	773	-28%
totaal	6.470	5.387	5.745	-11%

Kbs Bijvanck + Bernardus	2.061	1.769	1.895	-8%
-------------------------------------	-------	-------	-------	-----

Tabel: Ontwikkeling ruimtebehoefte in m2 BVO lange termijn (PVG)

b4 Bouwtechnische opnames

(separaat)

b5 Gespreksverslagen

(separaat)

b6 Samenwerkingsovereenkomst schoolcomplex Bijvanck

(separaat)

b7 Samenwerkingsovereenkomst schoolcomplex Dorp
(separaat)